Panteon Narodowy – ważne miejsce pamięci

2021-07-29

Są w Krakowie miejsca, które dla kultury miasta i pamięci o ważnych osobach związanych z Krakowem i krajem mają znaczenie szczególne. Jednym z nich jest Panteon Narodowy w kryptach kościoła świętych Piotra i Pawła. Na szlaku wakacyjnych spacerów po Krakowie warto uwzględnić także ul. Grodzką 52a.

Panteon Narodowy, utworzony w kryptach kościoła św. św. Piotra i Pawła w Krakowie, powstał z inicjatywy przedstawicieli środowisk akademickich, władz administracyjnych oraz samorządowych Krakowa i województwa małopolskiego w celu zachowania szczególnego miejsca narodowej pamięci i dumy. Inicjatorzy powstania panteonu partycypują w kosztach utrzymania miejsca oraz angażują się w realizację jego idei.

Panteon jest udostępniony dla zwiedzających wejściem przez kościół świętych Piotra i Pawła (historycznym) w godzinach otwarcia kościoła, oczywiście poza czasem sprawowania liturgii.

– Panteon to ważne dla Krakowa miejsce spoczynku wybitnych polskich twórców kultury, nauki i sztuki. Miasto od lat wspiera Panteon Narodowy, partycypuje w kosztach utrzymania części nieruchomości oraz prowadzonych remontów i prac konserwatorskich. Tylko w tym roku przeznaczyło na ten cel 230 tys. zł. Trwają prace, które umożliwią dalsze przystosowanie Panteonu dla zwiedzających i zapewnią dostępność osobom z niepełnosprawnościami – przygotowywane jest niezależne od kościoła wejście i wyjście do Panteonu oraz udogodnienia dla osób niepełnosprawnych – mówi Katarzyna Olesiak, dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa.

Oprócz prac konserwatorsko-budowlanych, odbywają się również prace archeologiczne, które mają istotny wpływ na poznanie średniowiecznego osadnictwa w tej części Krakowa. Warto wspomnieć, że w poprzednich latach Miasto wsparło prace związane z przygotowaniem krypty do powtórnego pochówku wybitnych polskich uczonych Karola Olszewskiego i Zygmunta Wróblewskiego oraz matematyków – kryptologów, którzy złamali szyfr „Enigmy” – Mariana Rajewskiego, Jerzego Różyckiego i Henryka Zygalskiego.

Idea budowy Panteonu narodziła się wtedy, gdy zapełniona została krypta pod kościołem Na Skałce, a ojcowie paulini wycofali się z rozbudowy krypty zasłużonych. Dla sprawnej rozbudowy Panteonu Narodowego jedenaście krakowskich uczelni publicznych, przy wsparciu Polskiej Akademii Umiejętności oraz Archidiecezji Krakowskiej, powołało Fundację „Panteon Narodowy”. Przyszłe decyzje w sprawie pochówków powierzono Kapitule Panteonu, w której składzie znaleźli się: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prezes Polskiej Akademii Nauk, prezes Polskiej Akademii Umiejętności, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, metropolita krakowski, prezydent Miasta Krakowa oraz przewodniczący Rady Fundacji. Pierwszą część Panteonu otwarto w 2012 r, 400 lat po śmierci księdza Piotra Skargi, spoczywającego w podziemiach kościoła.

Przed utworzeniem Panteonu Narodowego w kryptach kościoła św. św. Piotra i Pawła spoczęli, poza Piotrem Skargą, także Andrzej Trzebicki i Witold Szeliga Bieliński. W 2013 roku w Panteonie Narodowym pochowany został Sławomir Mrożek. W panteonie spoczęli lub zostali upamiętnieni również: Karol Olszewski, Marian Rejewski, Jerzy Różycki, Zygmunt Wróblewski i Henryk Zygalski. Będzie to też miejsce pochówku Krzysztofa Pendereckiego i Adama Zagajewskiego.

Dodajmy, że prowadzone od 2010 roku prace badawcze, archeologiczne, rewaloryzacyjne i remontowo-konserwatorskie doprowadziły do oddania dla zwieazających wydzielonych powierzchni Panteonu oraz umożliwiły otwartą ekspozycję sarkofagów. Prace w historycznym miejscu to złożony proces, obfitujący w liczne odkrycia; już na początku w jednej z krypt pod kościołem odkryto XIV-wieczny piec do wypalania słodu. Z podziemi kościoła wydobyto i przesiano wiele ton ziemi, a w niej znaleziono kilka tysięcy obiektów, takich jak np. płytki ceramiczne, naczynia, groty strzał, monety czy figurki, co potwierdza, że osadnictwo w tej części miasta sięga IX wieku.